

УДК: 657.63

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ В УМОВАХ
ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ**

*Підлубна О.Д., викладач кафедри обліку і аудиту
Уманського національного університету садівництва
Шайко О.Г., к.е.н., доц. кафедри обліку і аудиту
Уманського національного університету садівництва*

У статті розглянуто особливості організації бухгалтерського обліку необоротних активів у комп'ютерному середовищі. Авторами проаналізовано облікові процедури обробки даних щодо наявності та руху необоротних активів при використанні програми 1С: Бухгалтерія.

Необоротні активи, комп'ютерні технології в бухгалтерському обліку, автоматизація обліку.

Сучасні умови господарювання потребують максимально ефективного використання наявних ресурсів підприємства, в тому числі необоротних активів. Одним із найдієвіших інструментів виявлення резервів підвищення ефективності використання необоротних активів та управління ними є чітка організація їх бухгалтерського обліку. Ключовим завданням, яке стоїть перед бухгалтерським обліком є надання інформації про наявність та рух необоротних активів, контроль за їх використанням з метою ефективного управління виробничо-фінансовою діяльністю підприємства.

На особливу увагу заслуговують питання автоматизації обліку необоротних активів у сільськогосподарському виробництві як окремому секторі економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем обліку необоротних активів займаються ряд вітчизняних науковців та практиків. Окремі теоретичні та методологічні аспекти автоматизації обліку, в тому числі необоротних активів розкрили у своїх працях Крутова А.С.[2], Муравський В. [2], Рожелюк В.М. [3] Сопко В.В.[4] та інші. Проте ці дослідження якщо і стосуються обліку необоротних активів в цілому, то не враховують особливостей сільськогосподарського виробництва.

Постановка проблеми. Віддаючи належне напрацюванням цих та інших авторів, слід відмітити, що загальний характер даних досліджень не забезпечує практичного вирішення облікових проблем в сільськогосподарських підприємствах. Окремі аспекти автоматизації обліку необоротних активів в сфері сільськогосподарського виробництва все ж залишаються недостатньо висвітленими та потребують подальшого поглибленого опрацювання.

Метою нашого дослідження є аналіз порядку здійснення бухгалтерського обліку необоротних активів в умовах застосування спеціалізованих програм для комплексної автоматизації бухгалтерського обліку.

Методологічною та теоретичною базою дослідження є національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, праці вітчизняних вчених. У процесі дослідження використовувались такі наукові методи: діалектичний, абстрактно-логічний, узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про необоротні активи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», 30 „Біологічні активи”, що застосовуються підприємствами усіх форм власності, крім бюджетних установ. П(С)БО 7 та П(С)БО 30 також визначають порядок розкриття інформації про необоротні активи в Примітках до фінансової звітності (ф. 5).

Особливості первинного обліку основних засобів на інших необоротних активів в аграрних формуваннях визначають Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів і інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Мінагрополітики від 27.09.2007 р. № 701.

СЕКЦІЯ 2

«Удосконалення процесів менеджменту, обліку та аудиту на підприємствах: світовий та вітчизняний досвід»

Питання первинного обліку довгострокових біологічних активів в аграрних формуваннях визначають Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів, затверджені наказом Мінагрополітики від 21.02. 2008 р. № 73.

Автоматизована обробка даних з обліку необоротних активів на практиці може забезпечуватися різними способами: розробленням спеціалізованою фірмою на замовлення управлінської інформаційної системи підприємства (у тому числі й інформаційної системи обліку); придбанням універсального програмного комплексу (або його окремого модуля) на ринку програмного забезпечення; автоматизацією облікового процесу силами фахівців підрозділу з автоматизованого оброблення даних підприємства; використанням табличних процесорів обліковими працівниками для забезпеченням автоматизованого розв'язання окремих задач конкретної ділянки обліку.

На ринку програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку представлений широкий спектр програмного забезпечення, зокрема російські «1С», («1С: Бухгалтерія») і «Парус» («Парус-Підприємство»), вітчизняні розробки фірм «СофтТАКСІ» (X-DOOR), «АБ-Система» («Офіс-2000»), «Імпакт» («Акцент-Бухгалтерія»), «Баланс-Клуб» (SoNet), «Глобал Аудит» («Quasi+Бухгалтерія»), GMS (Office Tools) та деякі інші; у сфері автоматизації торгівлі – фірма «ТРАСКОсофт» (Trade Manager) тощо. Наші дослідження, проведені на базі сільськогосподарських підприємств Черкаської області, свідчать, що найбільш поширеною в підприємствах аграрного сектору є програма 1С: Бухгалтерія.

Облік необоротних активів у конфігурації 1С: Бухгалтерія побудовано у відповідності до національних П(С)БО. Для узагальнення інформації про рух необоротних активів у робочому плані рахунків програми 1С:Бухгалтерія виділено рахунки 10 „Основні засоби”, 11 „Інші необоротні матеріальні активи”, 12 „Нематеріальні активи”, 16 „Довгострокові біологічні активи”, що мають субрахунки. На рис. 1. подано фрагмент плану рахунків, де обліковуються основні засоби, тут же показано й аналітичні розрізи для кожного субрахунка.

Код	Наименование (укр.)	В.	К.	З.	А.	Субконто1	Субконто2
10	Основні засоби				А	Места хранения	Необоротные активы
101	Земельні ділянки				А	Места хранения	Необоротные активы
102	Капітальні витрати на поліпшення землі				А	Места хранения	Необоротные активы
103	Будинки та споруди				А	Места хранения	Необоротные активы
104	Машини та обладнання				А	Места хранения	Необоротные активы
105	Транспортні засоби				А	Места хранения	Необоротные активы
106	Інструменти, прилади та інвентар				А	Места хранения	Необоротные активы
107	Робоча і продуктивна худоба		+		А	Места хранения	Необоротные активы
108	Багаторічні насадження				А	Места хранения	Необоротные активы
109	Інші основні засоби				А	Места хранения	Необоротные активы
11	Інші необоротні матеріальні активи		+		А	Места хранения	Необоротные активы
111	Бібліотечні фонди		+		А	Места хранения	Необоротные активы
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи		+		А	Места хранения	Необоротные активы
113	Тимчасові (нетитульні) споруди		+		А	Места хранения	Необоротные активы
114	Природні ресурси		+		А	Места хранения	Необоротные активы

Основні засоби

Печать Отчет Субконто Закрыть

Рис. 1. Вбудований план рахунків у програмі 1С: Бухгалтерія (рахунок 10 «Основні засоби»)

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

В програмі для аналітичного обліку необоротних активів передбачений механізм субконто. З цією метою створене дворівневе субконто (субконто 1 – Місця зберігання, субконто 2 – Необоротні активи). Кожному із цих субконто відповідають однойменні довідники (рис. 2).

Використання набору видів субконто дозволяє забезпечити багаторівневість аналітичного обліку необоротних активів в даній програмі. Контроль за відповідністю даних синтетичного та аналітичного обліку здійснюється автоматично.

Організація обліку необоротних активів в комп'ютерному середовищі включає наступні етапи:

- початковий – документування господарських операцій щодо надходження, використання у процесі господарської діяльності, вибуття необоротних активів та створення інформаційної бази даних;
- поточний – узагальнення облікових даних першого етапу та формування облікових реєстрів на підставі даних інформаційної бази;
- підсумковий – формування звітності та передача їх користувачам. На цьому етапі здійснюються процедури закриття місяця, завершення звітного періоду, аналіз одержаної звітної інформації.

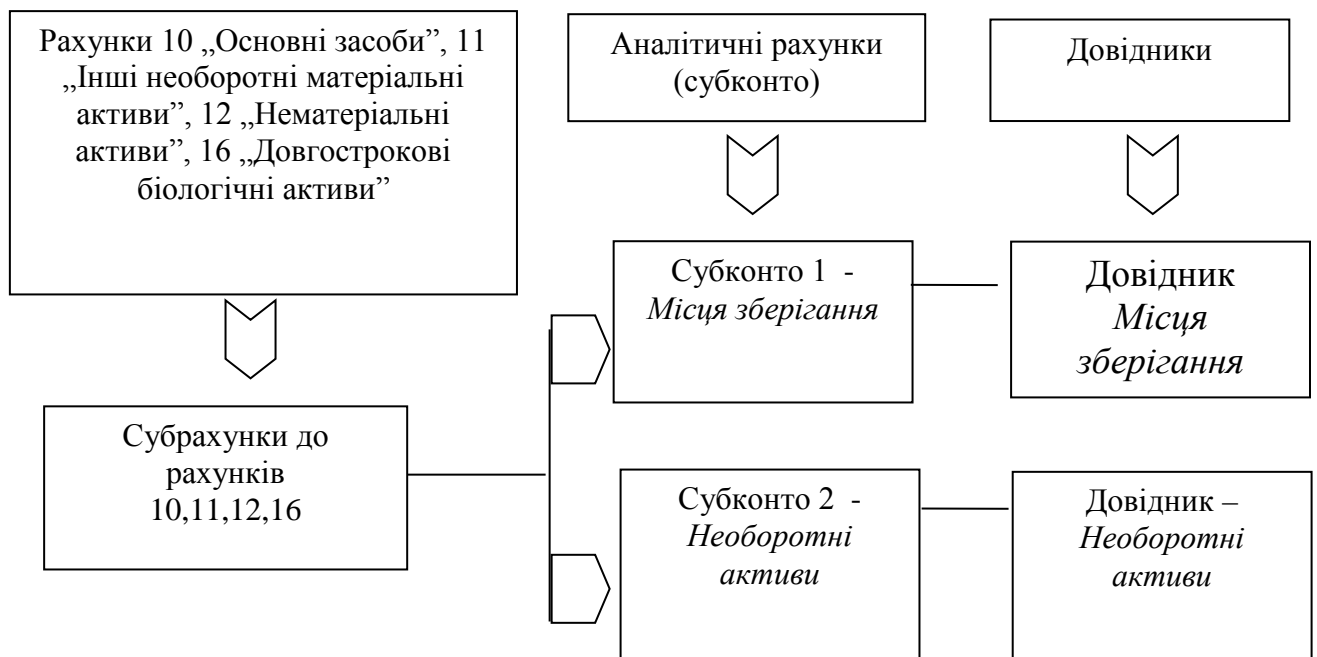

Рис. 2. Структура синтетичного та аналітичного обліку операцій з необоротними активами у програмі 1С: Бухгалтерія

Купівлю або будівництво об'єктів необоротних активів, а також надходження від засновників відображає процес капіталовкладень. Такі витрати відносять у дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції» з допомогою документа «Прибуткова накладна». Додаткові витрати, які входять у первісну вартість об'єктів, за допомогою документа «Витрати на придбання» відображають за дебетом рахунка 15. Вартість прийнятих в експлуатацію необоротних активів списують документом «Введення в експлуатацію» за дебетом рахунків 10, 11, 12 і кредитом рахунка 15.

СЕКЦІЯ 2

«Удосконалення процесів менеджменту, обліку та аудиту на підприємствах: світовий та вітчизняний досвід»

Що стосується самостійного виготовлення необоротних активів, то в конфігурації немає документів, що дозволяють відобразити процес їх виготовлення. Але будь-яку операцію можна ввести у вигляді сукупності проведення, використовуючи ручне введення операції (меню Документи/Операція головного меню програми). Після того, як витрати зібрано на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» і в податковому обліку відкориговано витрати, можна скористатися документом «Введення в експлуатацію».

Внесені в програму документи зберігаються в журналі «Необоротні активи і МШП» (меню Журнали/Інші).

Амортизація необоротних активів автоматизована з допомогою документу «Нарахування зносу», який дозволяє працювати як в бухгалтерському, так і податковому обліку.

На практиці поліпшення необоротних активів проводять або підрядним способом, або господарським (власними силами), або «змішаним», тобто закупають матеріали і запрошують підрядника вести роботи. Для цього призначений документ «Модернізація необоротного активу». Документ має друковану форму – типову форму акта приймання-передачі відремонтованих необоротних активів. Введені документи зберігаються в журналі «Необоротні активи і МШП».

Необоротні активи списуються з балансу у разі їх вибуття внаслідок продажу, безоплатної передачі або неможливості отримання надалі економічних вигід від їх використання. Незалежно від причини вибуття, у програмі для відображення будь-якого вибуття використовується документ «Ліквідація необоротних активів». Документ можна ввести звичайним чином, послідовно заповнивши його реквізити, або скористатися спеціальним помічником «Ліквідація необоротних активів», який можна викликати з меню „Сервіс” або натисненням кнопки на панелі інструментів.

Для випадку виведення з експлуатації об'єктів необоротних активів внаслідок їх ліквідації (встановлюється значення „Списання” в реквізиті „Вид ліквідації”) на закладці „Додатково” слід вибрати тип списання, для формування певного набору проведення з податкового обліку відповідно до чинного законодавства. Можливі такі варіанти списання:

- ліквідація за рішенням платника податків;
- ліквідація внаслідок дії обставин непереборної сили;
- ліквідація у зв'язку з вимушеною заміною, якщо винну особу встановлено;
- списання з іншої причини.

При проведенні документ формує потрібний набір бухгалтерських проведення.

Таким чином, на поточному етапі облікового процесу в комп'ютерному середовищі на підставі інформаційних даних щодо наявності та руху необоротних активів введених за допомогою екранних форм формується Журнал документів та Журнал проводок.

Заключним етапом облікового процесу є формування звітної інформації, щодо наявності та руху необоротних активів. Однією з переваг програми 1С:Бухгалтерія є можливість створення стандартних та регламентованих звітів. В програмі передбачена можливість формування звітів по окремих аналітичних рахунках рахунків обліку необоротних активів, зокрема Аналіз рахунку за субконто, Оборотно-сальдова відомість за рахунком, Картка рахунку, аналіз рахунку, аналіз субконто, обороти між субконто, зведені проводки, головна книга, діаграма, журнал-ордер за субконто, які дають змогу отримувати детальну інформацію про операції по рахунках.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

Висновки. Таким чином, впровадження комп'ютерних інформаційних облікових систем обліку необоротних активів в сільськогосподарських підприємствах дозволить вирішити ряд проблем, зокрема забезпечення своєчасності одержання достовірної інформації про наявність, надходження і використання необоротних активів, зменшення часу обробки інформації, підвищення презентабельності внутрішньої та зовнішньої звітності підприємства.

Список використаних джерел

1. Крутова А.С. Методологія та організація ведення обліку в умовах автоматизації / А.С. Крутова, Г.М. Фадєєва // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 4. – С. 48-52.
2. Муравський В. Відмова від первинного документування як чинник інтеграції повністю автоматизованої системи обліку / В. Муравський // Бухгалтерських облік і аудит. – 2009. – №10. – С.32-45.
3. Рожелюк В.М. Шляхи вдосконалення організації обліку з використанням сучасних інформаційних систем / В.М. Рожелюк // Облік і фінанси АПК. – 2010. – №3. – С. 88-91.
4. Сопко В. В. Мета і принципи автоматизації бухгалтерського обліку / В. В. Сопко, М. М. Бенько // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №12. – С.186-192.

**ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА НЕОБОРОТНЫХ АКТИВОВ В УСЛОВИЯХ
ВНЕДРЕНИЯ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ**

*Подлубная О.Д., преподаватель кафедры учета и аудита
Шайко Е.Г., к.э.н., доцент кафедры учета и аудита,
Уманский национальный университет садоводства*

В статье рассмотрены особенности организации бухгалтерского учета необоротных активов в компьютерной среде. Авторами проанализированы учетные процедуры обработки данных относительно наличия и движения необоротных активов при использовании программы 1С: Бухгалтерия.

Необоротные активы, компьютерные технологии в бухгалтерском учете, автоматизация учета.

**ORGANIZATION OF ACCOUNTING FIXED ASSETS IN THE IMPLEMENTATION OF
MODERN INFORMATION SYSTEMS**

*O.D. Podlubnaya
O. G. Shayko, PhD
Uman National University of Horticulture*

The article deals with the peculiarities of accounting of fixed assets in the computer environment. The authors analyzed the accounting procedures for processing data on the presence and movement of fixed assets using 1С: Accounting

Non-current assets, computer technology in accounting, accounting automation.